

MONOLOG ZA MOMKE

SALIERI: Caprisco. Znam svoju sudbinu. Sada, po prvi put, osjećam svoju prazninu kao što je Adam osjećao svoju golotinju.

(Polako ustaje.)

Večeras u ovom gradu, negdje u nekakvoj gostionici kikoće se dijete koje, ne ispuštajući svoj biljarski štap, može nemarno napisati note koje će moje najbolje note pretvoriti u mrtve žvrljotine. Grazie, Signore! Dao si mi želju da ti služim, ono što većina ljudi nema, a zatim se pobrinuo da služba odje kuje sramotno u ušima tvog sluga. Grazie! Dao si mi želju da te veličam, ono što većina ljudi ne osjeća, a zatim me učinio nemim.

Grazie tanti! Dao si mi mogućnost spoznaje Neupore divog, ono što većina ljudi nikada ne spozna, a zatim se pobrinuo da u sebi prepoznam mediokritet za sva vremena. (Glas mu postaje jači.) Zašto?... Što je moja greška?... Sve do danas težio sam vrlini. Ti znaš koliko sam samo naporno radio! – Jedino da bih putem umjetnosti mogao čuti Tvoj glas! I sad ga čujem, a on izgovara tek jedno ime: MOZART!... Zlobni, cinički, umišljeni, infantilni Mozart! On koji nije pomogao nikada nikom! Mozart – govнар! Njega si izabrao, jedinog! A moja jedina nagrada, moja veličanstvena privilegija je ta što si dopustio da budem jedini živi čovjek koji jasno prepoznaje tvoje ovaploćenje

(Divlje.) Grazie e grazie ancora!

(Pauza.)

Neka bude tako. Odsad smo neprijatelji, ti i ja. Ne pristajem – čuješ li?... Kažu da se Bogu ne ruga. A ja ti kažem, čoveku se ne ruga!... Meni se ne ruga! Neprijatelj si i sada ti dajem ime. Nemico Eterno! I zaklinjem se. Do posljed njegov daha, sputavaću te na zemlji koliko mogu.

(Podiže pogled prema Bogu.)

(Publici) Na kraju krajeva, kakve li koristi od čovjeka, ako Bogu ne održi lekciju?

(Pauza)

A sada pričaću vam kako sam ratovao s Bogom kroz njegovu izabranu kreaturu – Mozarta, imenom Amadeus. U tom je ratu, naravno, kreatura morala biti uništena.

(Dolazi do prednjeg dijela pozornice i izravno govori publici.)

Ovo je posljednji sat mog života. Morate me razumeti. Ne oprostiti. Oproštaj ne tražim. Bio sam, što bi svet rekao, dobar čovek. Ali kakve koristi od toga? Dobrota me nije mogla stvoriti dobrim – kompozitorom! Je li Mozart bio dobar? U umetničkom žaru, dobronamernost ne predstavlja ništa.

(Pauza.)

One grozne Noći proglasio sam ga svojim neprijateljem. Il Nemico Eterno: Ne pravedni Bog. Mozart, ono odvratno dete, bio mu je draži. Bene. Mozarta ću ja zaustaviti. Imao sam moć. Bogu je Kreatura trebala, da bi mogao ući u svet, a Kreatura je trebala mene kako bi u svetu mogla na predovati. Biće to bitka do samog kraja, a Mozart će predstavljati bojno polje. Te je noći moj život dobio strašnu svrhu: suprotstaviti se Bogu u jednoj od njegovih najčišćih manifestacija.

(Pauza)

Čim sam uputio svoj izazov, osetio sam opasnost. Kako li će odgovoriti? Hoće li me odmah, tamo i tada, zgromiti zbog moje bezbožnosti? Ne smejte se. Ja nisam bio profinjeni posjetilac salona. Bio sam katolik iz malog grada, pun straha

Ako sam i očekivao gnev Božji, nije ga bilo. javnost me drži la za neizmjenije boljeg kompozitora.

Posmatrao sam zapanjen kako on iz svakodnevnog života stvara svoju umjetnost. Obojica smo bili obični ljudi, i on i ja. Ali on je iz običnog stvarao legende, a ja sam iz legendi stvarao tek obično.

Jesam li mogao prekinuti svoj rat? Pokazati milost prema njemu? Mogao sam u svakom času, samo da je On pokazao malo milosti prema meni. Kad god bih radio, molio sam. Još uvek molim, razumete li me...

Slušao sam svoju muziku kako upada u šablone, bez imalo duše da je izvuče iz te plitke vode. A njegovu sam slušao svakog dana...

I čuo nezaustavljivi duh kako njome peva samo za moje uši! (Bogu, željno.) Daj meni, ovako! Daj meni!

(Oponaša Boga.) Ne, ne i ne! Ne trebam te, Salieri! Imam Mozarta! Za tebe je bolje da ćutiš!
Hahahahahahaha!

Kreaturin odvratni kikot postao je smijeh Božji. Ja sam ga morao zaustaviti! Ali kako?

(Pogleda publiku hladnim pogledom.)

Postojao je jedan jedini put. Mrcvarenje. Izgladnjeti Boga. Srozati čoveka u bedu. To, svakako, neće biti teško.

MONOLOG ZA DEVOJKE

DINKA: Ovo mi se dogodilo. Jednom, vrlo davno... Imala sam tada devet, ili deset godina. Komšijski dečaci su ubijali uličnog goluba, njegova krv je bila svuda po dvorištu. Golub čak nije ni krik ispustio, toliko je bio slab, da nije mogao ni da udahne. Činilo se kao da se pomirio sa smrću koja dolazi. Majušno srce, a tako mnogo osećanja. Maleno srce nema zaštitu...

Moj drug i ja smo preoteli jadnička, bila je to strašna tuča – udarci po licu, kamenice, fijukanje močuga, cepanje odeće. I urlali smo jedni drugima u lica, urlali psovke, proklinjali, stenjali...

Ja sam se istrгла iz tog klupka, šćepala goluba i, pravo u džep. Nosila sam ogromnu košulju, prepravljenu od stare, očeve, još je mirisala na njegove cigare, „Belomor“. Dragoceni miris. I danas, kada osetim taj miris, noge mi zadrhte od nežnosti - Tata!

Drugar i ja smo šmugnuli iz dvorišta.

A za nama potera. Surova potera. Neće biti milosti.

A ja trčim i osećam golubiju krv na svom telu, da, da, kroz košulju, kroz grubu tkaninu. Ja shvatam da će iskrvariti, a srce mu još bije. Bije, uplašeno i umorno. Majušno srce, i tako premnogog umora.

Treba samo stići do moje bake, ona je vračara, ona je jasnovida, ona zna kako da izbavi svako stvorenje od smrti. Moja baka je besmrtna, ona je svetica, ona zna kako treba sa svakojakim duhovima i utvarama, zlopogledama i drekavcima, besovima i anđelima. Ona će ga spasiti.

Teško je trčati! Već gubim dah. Disanje se prekida, kao iscrtana linija na granici između života i smrti. I u mom džepu se vodi borba, hoće li ta krilata duša otići u večnost, ili će nastaviti svoj maloveki život...

I više ne mogu da dišem. U grlu mi, kao da sam progutala stipsu.

Krv curi, tanušno, tanušno. I mlaz je sve slabiji.

A iza nas dušmani, đubrad, s pesnicama, zlobna, sa kamenicama. Oni hoće da nas pobiju! Oni hoće našu krv, do krvi da razderu našu kožu, da izmrcvare naša tela.

Drug i ja se nećemo predati. Na pogrešne su se namerili.

Utekli smo im. Ali, ako zatreba, ako se pojave, tu smo, da se bacimo u to klupko, da uronimo u crno oko vira. Mi znamo gde da udarimo, znamo gde najviše boli. Osetili smo to na svojoj sopstvenoj koži...

A ti srce, maleno srce, kucaj, kucaj.

Kučaj, kučaj, kučaj, kučaj...

Ti ne smeš da nas izdaš! Nemoj da umreš, gade jedan, ne umiri! Jer, ako umreš, sve je gotovo, to je kraj!
Ne odlazi, na ostavljaj nas! Golube, golube, naš golube! Živi, gade!

Srce! Kučaj! Kučaj! Kučaj! Kučaj!

Majušno srce, nemoj da se predaš!

Čak i ako je sve propalo i, život kao da kruni u prah...

Svejedno! Kučaj! Kučaj! Kučaj! Kučaj!

I eto, tako, u svojim džepovima nosimo ljubav, ranjenu pticu, a od života joj je preostalo tako malo.
Shvatate, život uvire, sa tim tankim, vrelin mlazom koji se brzo hladi, probija kroz džep. Vidite...

Ali, ja i dalje trčim, trčim... Ne možete da me stignete... a , i ako me stignete, ja ću... skršiću vam vratove,
razneću vaša tela, spaliću vaše kuće, polupaću vam stakla na prozorima!!!

Za moju ukletu ljubav, za moju mesečinu, za senku mog voljenog, za, za, za, za, za!!!

I trčim, trčim, trčim...